

Голові спеціалізованої
вченої ради Д 17.127.03
Класичного приватного університету,
доктору наук з державного управління,
професору В. М. Огаренку

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора наук з державного управління,
професора Іваницької Ольги Михайлівни на дисертацію
Сірика Владислава Вікторовича «Організаційно-правові засади участі
органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними
підприємствами», подану до захисту в спеціалізовану вчену раду Д 17.127.03
Класичного приватного університету на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління
за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління

1. Актуальність теми дисертації, її зв'язок з науковими програмами, темами

У сучасних умовах лише суверенна й економічно сильна держава може гідно протистояти потужним викликам глобалізації, що зумовлює необхідність модернізації усіх сфер суспільного життя, в тому числі економічної. Це загострює потребу в переосмисленні ролі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами та науково-теоретичному обґрунтуванні правового й організаційного забезпечення їхньої участі в управлінському процесі.

Наразі в управлінні державними підприємствами в Україні наявні суттєві проблеми, пов'язані не тільки з діяльністю самих підприємств, а й зі значними недоліками в визначенні функцій органів виконавчої влади та реалізації їхніх повноважень щодо управління державними комерційними підприємствами. Зважаючи на те, що організаційні засади такого управління залежать від якості правового регулювання відповідної діяльності, постає проблема вдосконалення правового забезпечення участі органів виконавчої влади в управлінні державними підприємствами.

З огляду на вищезазначене дисертаційна робота В. В. Сірика «Організаційно-правові засади участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами» є актуальним дослідженням, яке виконувалося в межах комплексного наукового проєкту Національної академії державного управління при Президентові України «Державне управління та місцеве самоврядування» (державний реєстраційний номер 0199U002827) і пов'язане з науково-дослідними роботами за темою «Нормативно-правова модель демократичного урядування: засади, формування, об'єктивація» (державний реєстраційний номер 0112U002460).

2. Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, та їхня достовірність

Наукові положення, висновки та пропозиції, сформульовані В.В. Сіриком у дисертації, є чіткими й обґрунтованими, послідовними та логічними, змістовними й аргументованими. Високий ступінь достовірності та переконливості результатів дослідження забезпечується оптимальною дослідницькою методологією; комплексним використанням загальнонаукових і спеціальних методів наукового пізнання, зокрема: діалектичного; формально-логічного; структурно-функціонального; прогностичного; методів аналогії та порівняння; індукції та дедукції; аналізу й синтезу; моделювання; систематизації.

Дисертаційна робота характеризується потужною емпіричною базою. Зокрема, автор творчо опрацював нормативно-правові акти України; документи міжнародних організацій; звіти органів публічної влади та матеріали практики участі органів виконавчої влади в управлінні державними підприємствами; теоретичні розробки зарубіжних та вітчизняних науковців з теми дослідження; інтернет-ресурси, що свідчить про виважений підхід до опрацювання проблеми та наукову зрілість дисертанта.

Грунтовність наукової праці Владислава Вікторовича Сірика підкреслюється можливістю відтворення досвіду з вирішення окресленої проблеми, свідченням чого є довідки про впровадження результатів дисертаційного дослідження (с. 215–217).

Детальне ознайомлення з текстом дисертації дає підстави стверджувати, що підхід її автора до розкриття організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами відзначається глибиною, фундаментальністю, цілісністю і новаторством.

Дисертаційна робота – чітко структурована, характеризується логічністю викладу, якісним оформленням наукового апарату роботи, збалансованістю текстового та графічного матеріалу й підпорядкована реалізації основних завдань дослідження.

У першому розділі дисертації «Теоретична характеристика організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами» здійснено оцінку стану теоретичного дослідження організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами; визначено та розкрито сутність цього поняття. Дисертант акцентує увагу на обґрунтуванні змісту управління державними комерційними підприємствами (с. 24–29); аналізує зарубіжний досвід участі органів виконавчої влади в управлінні державними підприємствами (с. 46–61). Автор пропонує визначати організаційно-правові засади участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами як сукупність правових норм та визначених ними функцій, а також інституцій, які здійснюють управління державними комерційними підприємствами у складі комплексного механізму управління державними підприємствами, що включає сукупність складових, визначальними серед яких є правове забезпечення та організаційне забезпечення (с. 62–63).

У другому розділі «Стан правового та організаційного забезпечення участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами в Україні» проаналізовано сутність і специфіку державного комерційного підприємства як об'єкта управління (с. 65–86); висвітлено правове забезпечення участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами (с. 88–107); охарактеризовано організаційне забезпечення участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами (с. 108–130).

Безперечним здобутком вважаємо виокремлення дослідником особливостей управління стратегічними державними підприємствами (с. 80).

Заслуговує на увагу й авторське узагальнення специфічних ознак державного комерційного підприємства як об'єкта управління (с. 89) та виділення основних функцій органів виконавчої влади з управління державними підприємствами (с. 109).

У третьому розділі «Удосконалення організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами в Україні» досліджено ефективність участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами (с. 137–150); визначено напрями вдосконалення участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами (с. 151–177).

На наш погляд, вартим уваги є побудована автором концептуальна схема організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами (рис. 3.1, с. 159), змістовим ядром якої дослідник визначив організаційно-функціональне забезпечення процесу регулювання участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами в Україні та напрями вдосконалення організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами в Україні. У концептуальній схемі організаційно-правових засад участі органів виконавчої

влади в управлінні державними комерційними підприємствами відображено: основні принципи участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами; організаційне та правове забезпечення участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами; функції регулятора й суб'єкта управління, а також конкретизовано заходи з удосконалення організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами; заходи з удосконалення організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні ДКП; рівні, методи, форми організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державним комерційним підприємством.

Автор доводить доцільність удосконалення законодавчого регулювання щодо порядку та особливостей управління державними унітарними підприємствами (державними комерційними й казенними) в окремому законодавчому акті; визначення відповідальності посадових осіб органів виконавчої влади, уповноважених здійснювати управління державними підприємствами, за результати управлінських рішень щодо підпорядкованих підприємств; встановлення критеріїв і порядку оцінювання ефективності діяльності органів виконавчої влади, уповноважених виконувати функції управління державними комерційними підприємствами.

Загальні висновки до роботи є чіткими, логічними й виваженими.

Отже, можна констатувати, що ступінь обґрунтованості результатів дослідження Сірика В. В. підтверджується: методологічною й теоретичною обґрунтованістю вихідних положень дослідження; системним аналізом теоретичного матеріалу; виявленням закономірностей та причинно-наслідкових зв'язків між елементами досліджуваної проблеми; широтою та різноманітністю теоретичної бази; послідовністю та логічністю викладу матеріалу, відповідністю одержаних наукових результатів поставленій меті й основним завданням дослідження.

3. Наукова новизна результатів дослідження

Виконана дисертаційна робота має теоретичну цінність і практичне значення, свідчить про вміння дослідника ідентифікувати актуальні наукові проблеми й успішно працювати над їхнім вирішенням.

Серед найсуттєвіших наукових результатів, отриманих дисертантом, вважаємо за потрібне вказати на такі з них:

1) вперше розроблено концептуальну схему організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами, змістовим ядром якої є організаційно-функціональне забезпечення процесу регулювання участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами в Україні та напрями вдосконалення організаційно-правових засад участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами в Україні;

2) удосконалено: наукове розуміння механізму участі органів виконавчої влади в управлінні державними підприємствами як комплексного механізму, що зокрема включає правове (рівні, форми, методи й засоби) та організаційне забезпечення (функції й інституції); наукові підходи до визначення співвідношення в діяльності органів виконавчої влади функцій регулятора (контролю, моніторингу та нормативно-правового регулювання) і суб'єкта управління (планування, призначення й звільнення керівників, внутрішній аудит, утворення, реорганізація та ліквідація), зважаючи на окремі групи підприємств;

3) набули подальшого розвитку: положення щодо специфічних ознак державного комерційного підприємства порівняно з іншими організаційно-правовими формами державних підприємств як об'єкта управління, серед яких – заборона відчуження їхнього майна без погодження з ФДМУ та уповноваженим органом виконавчої влади; відсутність взаємної відповідальності державного комерційного підприємства й держави в особі уповноваженого органу виконавчої влади за зобов'язаннями одне одного;

неможливість поглинання іншими суб'єктами господарювання; неможливість застосування банкрутства в частині процедур санації та ліквідації без згоди уповноваженого органу виконавчої влади; наукові підходи до виокремлення видів управління державним комерційним підприємством у частині віднесення до них державного управління як здійснення управлінських функцій уповноваженими органами виконавчої влади та корпоративного управління, яке стосується організації внутрішнього управління державним комерційним підприємством і розподілу повноважень між його органами.

Результати дослідження викладено в 12 наукових публікаціях (4 – в наукових фахових виданнях, 1 – в зарубіжному виданні, 1 – в іншому виданні, 6 – у матеріалах науково-практичних конференцій), які додатково відображають здобутки автора, що відповідає встановленим вимогам.

4. Практичне значення результатів дослідження

Значення одержаних результатів дисертаційної роботи для науки з державного управління визначається тим, що обґрунтовані в ній положення та узагальнення використовуються: в діяльності Головного науково-експертного управління Верховної Ради України (довідка про впровадження від 09.06.2017 р. № 16/5-21); при підготовці пропозицій щодо організації планово-фінансової роботи на підприємствах, в установах та організаціях, що належать до сфери управління Міністерства молоді та спорту України, а також здійснення контролю за використанням фінансових і матеріальних ресурсів (довідка про впровадження від 24.06.21 р. № 5461/1); при розробці політики власності державного підприємства «Спортивний комплекс «Авангард» (довідка про впровадження від 23 06.2021 р. № 4/23-06-21).

5. Оцінка оформлення дисертації та змісту автореферату

Дисертація та автореферат написані грамотно й оформлені згідно з чинними вимогами. Виклад основних наукових положень, висновків і рекомендацій у роботі – послідовний, логічно завершений, з чіткими формулюваннями; мова тексту дисертації – виразна, лаконічна, відповідає нормам наукового стилю. Зміст автореферату – ідентичний основним положенням дисертації. Дисертаційна робота характеризується належною якістю та глибоким науково-методичним підходом до її виконання.

6. Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації

Позитивно оцінюючи наукове та практичне значення отриманих дисертантом результатів, вважаємо за необхідне зазначити окремі дискусійні положення та зауваження до дисертаційної роботи.

1. У роботі досить глибоко розкрито сутність державного комерційного підприємства та його ознаки. Водночас, варто було б пов'язати дослідження ознак державного комерційного підприємства (ДКП) з системою національних рахунків та поняттям «інституційна одиниця», а також навести відповідні нормативно-правові акти, які в цьому аспекті розкривають характеристики ДКП.

2. Надаючи на с. 37 дисертації визначення організаційно-правових засад, науковець необґрунтовано, на нашу думку, розділяє ці поняття, тобто окремо розглядає організаційні, окремо - правові засади. Проте організаційно-правові засади є тісно взаємопов'язані та корельовані між собою, та саме синергетичний ефект їх взаємодії є більш цікавим аспектом дослідження.

3. На с. 109 дисертантом виокремлено основні функції органів виконавчої влади з управління державними підприємствами. Цей перелік є досить повним, однак, на наш погляд, варто додати таку функцію, як оцінка та управління фінансовим ризиком, який може викликати діяльність ДКП, особливо якщо йдеться про стратегічно важливі об'єкти.

4. На наш погляд, економічні та соціальні критерії оцінки ефективності державних підприємств доцільно було уточнити й деталізувати окремо. Цей перелік доцільно було доповнити іншими критеріями, зокрема інфраструктурним. Дисертаційна робота значно виграла б, якби В.В.Сірик при цьому навів певні статистичні показники (пп. 3.1).

5. На нашу думку, в дисертації надто мало уваги приділено ролі Міністерства фінансів України.

6. Дисертанту доцільно було б дати розгорнуту характеристику чинникам позитивного і негативного впливу на ефективність участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами.

7. Загальний висновок

Зазначені зауваження та побажання не є принциповими, мають дискусійний характер і суттєво не впливають на загальну позитивну оцінку та значущість наукового дослідження.

Вважаємо, що дисертація Сірика Владислава Вікторовича на тему «Організаційно-правові засади участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами» є цілісною, завершеною самостійною науковою працею. Роботу виконано на належному рівні, вона відповідає паспорту спеціальності 25.00.02 – механізми державного управління.

Тема дисертації є актуальною; основні результати повною мірою відображено в опублікованих працях автора. Висновки до розділів та загальні висновки дисертації є достатньо обґрунтованими, а пропозиції мають практичну значущість.

Дисертація викладена науковою мовою; розділи роботи пов'язані між собою структурно і змістовно; висновки ґрунтуються на результатах проведеного дослідження, які, в свою чергу, є достатньо аргументованими та доказовими.

Враховуючи актуальність, новизну, важливість одержаних дисертантом

наукових результатів, їхню обґрунтованість і достовірність, а також практичну цінність сформульованих положень і висновків, можна стверджувати, що дисертаційна робота «Організаційно-правові засади участі органів виконавчої влади в управлінні державними комерційними підприємствами» відповідає вимогам «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. №567, а її автор – Сірик Владислав Вікторович заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент:

доктор наук з державного управління,
професор, в.о. завідувача кафедри
теорії та практики управління
Національного технічного університету
України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»

Ольга Іваницька

*Вчений секретар
КПІ ім. Ігоря Сікорського*

В.Хо

В.В.Хелевко